

Provincie
Antwerpen

Het magische doosje

Lesmap
Sprookjeshuis Rivierenhof

Inhoudstafel

1. Woord aan de leerkracht
2. Omkadering Sprookjeshuis
3. Tips ter voorbereiding van de vertelling
4. Tips voor na de vertelling

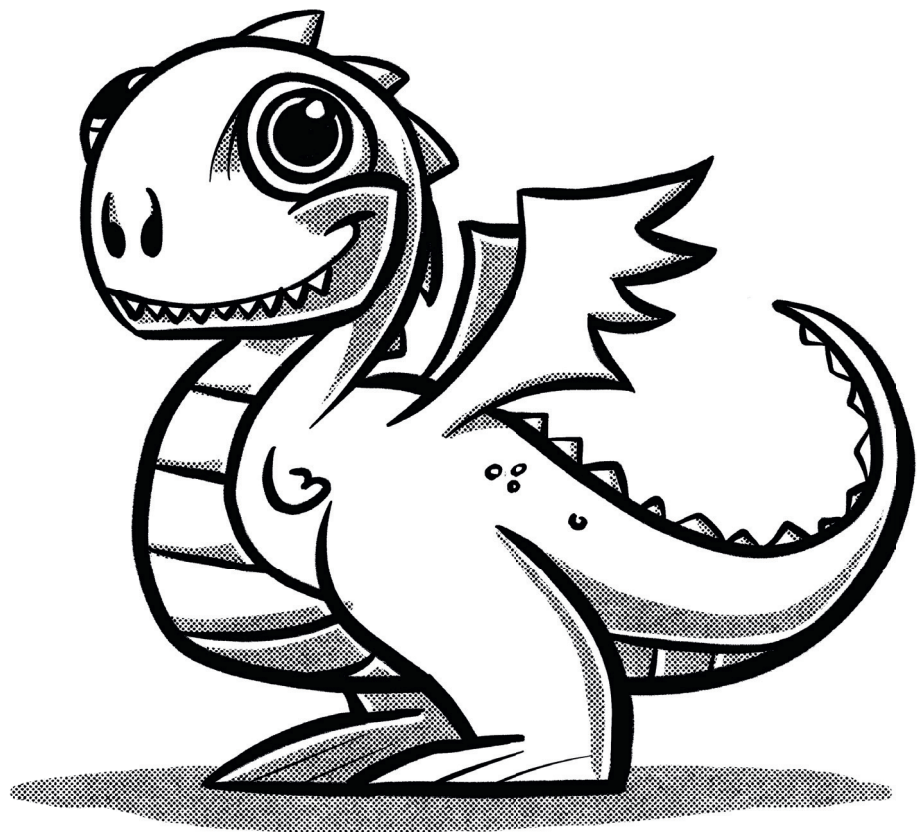
Beste leerkracht,

Wat fijn dat u met uw klas naar een vertelling komt luisteren en kijken. Met deze lesmap kan u voor en na de vertelling met uw leerlingen aan de slag gaan. De werkvormen zijn suggesties of mogelijke richtingen die u uit kan gaan, zowel voor en na het bezoek. Wij hopen met deze lesmap de leerlingen te prikkelen.

Veel plezier!

Het Sprookjeshuisteam

Lieve, Kristine en Katrien

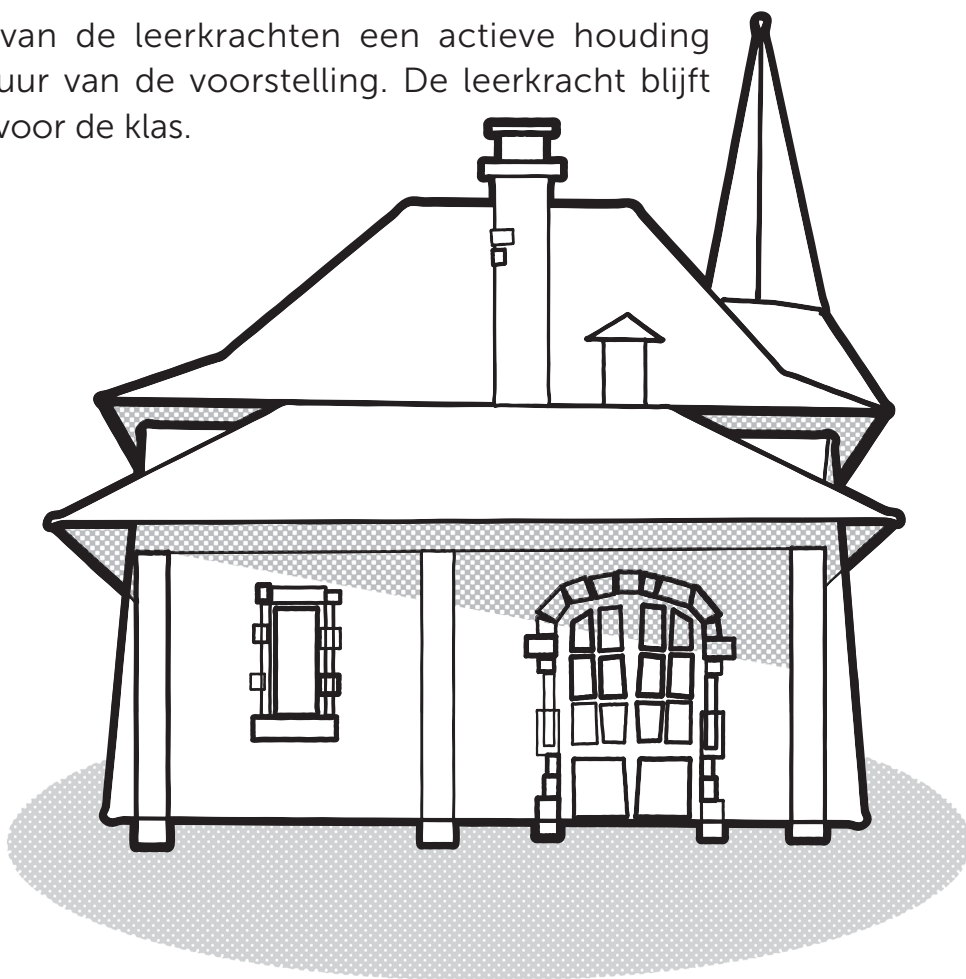
2. Omkadering Sprookjeshuis

Praktisch en magisch, hand in hand

Het Sprookjeshuis ligt in het hart van het Rivierenhof te Deurne. De vertellingen worden op een interactieve wijze gebracht waarbij alle zintuigen geprikkeld worden. Op die manier kunnen de kinderen zelf nadenken en worden ze actief betrokken. We willen kinderen laten genieten, ontspannen en leren in een groene omgeving.

Hier vind je nog een aantal praktische afspraken voor het bezoek aan het Sprookjeshuis.

- Onze vertellers vinden het prettig als ze de namen van de leerlingen kennen. De leerlingen dragen best een leesbare naamsticker tijdens het bezoek, (liefst geen naamkaartjes die rond de hals gedragen worden).
- We vragen ook om op voorhand te verwittigen, indien u later zal toekomen.
- Tijdens een bezoek aan het sprookjeshuis worden de schoenen uitgedaan. Schoenen die makkelijk aan en uit kunnen zijn handig.
- Wij verwachten van de leerkrachten een actieve houding voor de ganse duur van de voorstelling. De leerkracht blijft verantwoordelijk voor de klas.

De 10 geboden van het Sprookjeshuis

In het sprookjeshuis ...

- is iedereen welkom
- staat verbeeldingskracht op nummer één
- word je meegenomen in een magische verhalenwereld
- beleef je verhalen met al je zintuigen
- geniet je van verhalen van vroeger en nu
- maak je verbinding met jezelf en de omgeving
- valt er veel nieuws te leren en te ontdekken
- kan je heerlijk ontspannen en genieten
- ontdek je de magische wereld van je eigen fantasie
- neemt een verhaal met of zonder verteller je mee op tocht in het park en/of in je eigen fantasie.

Wat is een Sprookje?

Weet jij wat sprookjes zijn en waar ze vandaan komen?

Een sprookje is in oorsprong een mondeling overgeleverd volksverhaal waarin vaak magie een rol speelt en een beroep wordt gedaan op de fantasie van de lezer of luisteraar.

Sprookjes behoren tot een oude orale traditie en bevatten vaak een zedenles of diepere wijsheid. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het mondeling overgeleverde sprookje en het literaire sprookje, het individuele creatieve werk van een schrijver zoals Hans Christian Andersen. Een duidelijke scheiding tussen beide is echter niet altijd te maken. In een of andere vorm komen sprookjes over de hele wereld voor met vergelijkbare elementen. Het woord sprookje is afgeleid van het middeleeuwse 'sroke', dat verhaal of vertelling betekent. Als ongeschreven vertelling richtte een sroke zich tot ongeletterde volwassenen.

Tegenwoordig zijn "sprookjes" verhalen met levenslessen.

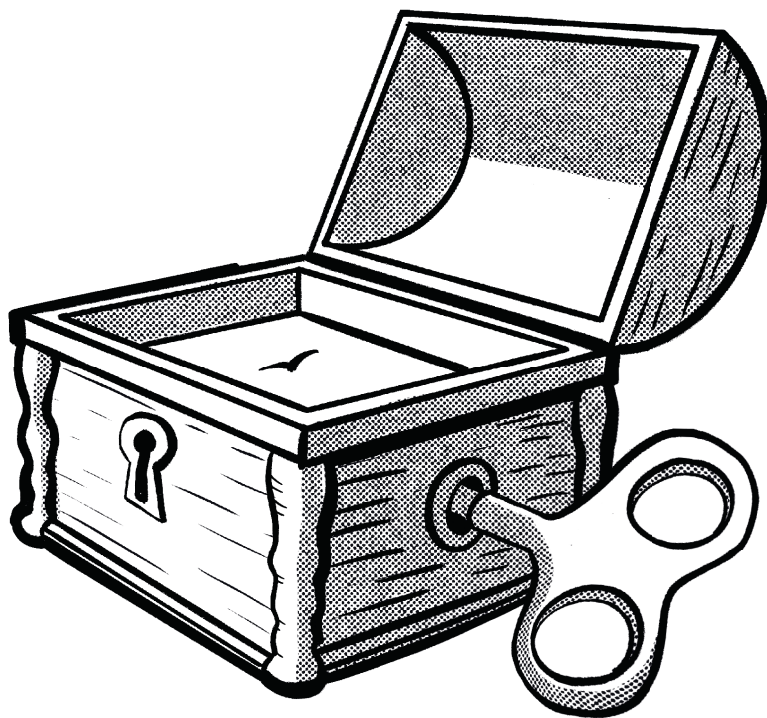
(Bron: Internet: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Sprookje>)

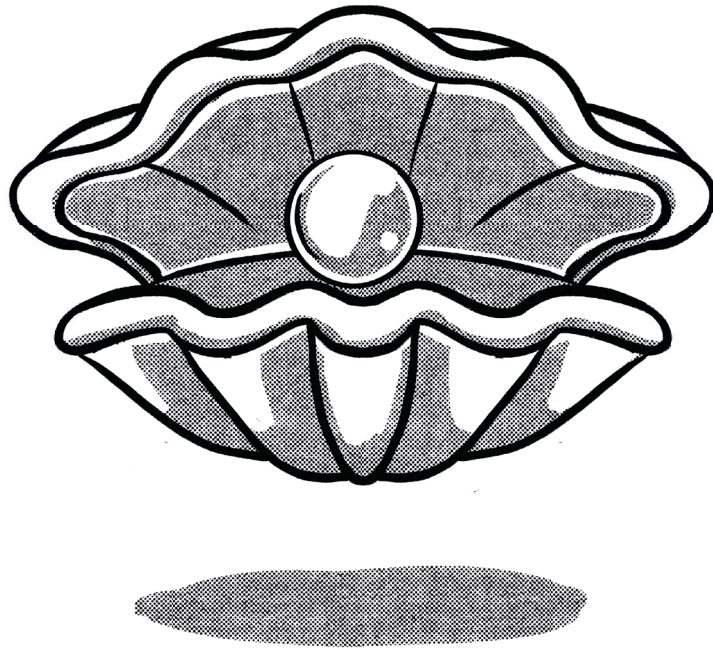
Wat is het Sprookjeshuis?

Het Sprookjeshuis bestaat al ongeveer 40 jaar.

In bijlage vind je een verhaal dat je kan voorlezen aan de kinderen. Je ontdekt hoe het komt dat er in het sprookjeshuis verhalen worden verteld.

- Het sprookjeshuis is een plek in de stad (Antwerpen) in het groen.
- Het sprookjeshuis is een plek waar verhalen tot leven komen.
- Het sprookjeshuis is een plek waar fantasie en verbeelding een totaalbeleving scheppen. Natuur-en milieu educatie (wereldoriëntatie), duurzame ontwikkeling (mens en maatschappij) en muzische vorming (drama en attitudes) staan voorop. De vertellingen worden steeds aan NME/EDO theorieën en sgd's gekoppeld. (Ontdek in bijlage de eindtermen)

3. Tips ter voorbereiding van de vertelling

Naar het sprookjeshuis gaan is altijd spannend. Wat gaan we zien, wie woont er in het sprookjeshuis? Met een paar voorbereidingen duiken de kinderen makkelijk mee in het verhaal.

De weg naar het sprookjeshuis

Zoek samen de weg op naar het sprookjeshuis en vertel hoe je ernaartoe zal gaan: met de bus, tram, te voet,...

Vragen voor de klas:

- Wie bezocht het Sprookjeshuis al eens? Wat weet je nog van deze ervaring?
- Hoe lang zullen we onderweg zijn?
- Het sprookjeshuis ligt in een groot park aan de rand van de stad: het Rivierenhof. Wie is daar al eens geweest?
- Wat is er zo bijzonder aan een park?
- Wat zie je allemaal in een park?
- Wat kan je doen in een park?

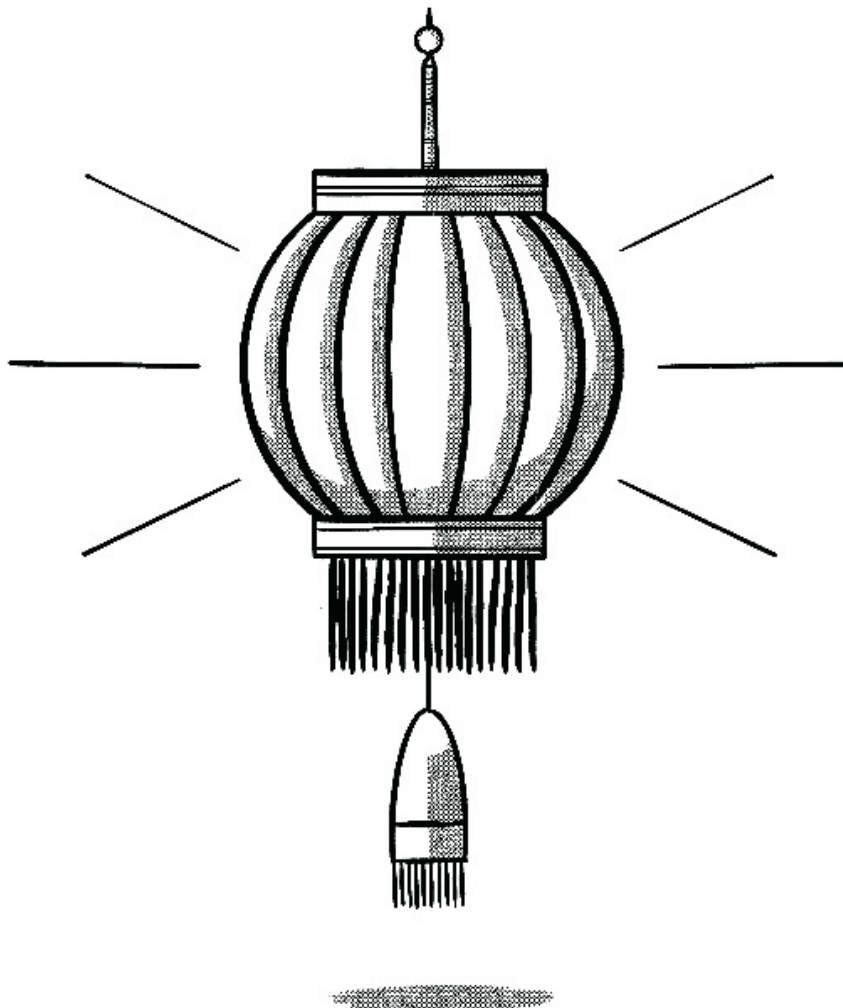
Laat het stromen, een vraag voor de klas

Laat de gedachten en ideeën van de kinderen stromen.

Stel vragen en laat de kinderen zelf vertellen.

Het doel van deze vragen is om de gedachten te laten stromen en het thema aan te raken.

- Waaraan denk je bij het woord 'magie'?
- Hou je van magische dingen, dieren of mensen?
- Wat is voor jou magisch? (Geef indien nodig een paar voorbeelden: vliegen, de regenboog,...)
- Bestaat magie?
- Hoe zou een magische wereld er volgens jou uitzien?

4. Tips ter verwerking van de vertelling

Samen leren, fantaseren en reflecteren. Dat kunnen we met ons hart, handen en hoofd doen. Hier vind je verschillende opdrachten, kies zelf de opdrachten die aansluiten bij de noden van de kinderen.

Hart

Kijken – Op tocht

Ga samen op stap met de klas door de gangen van het schoolgebouw of op de speelplaats in een lange trein en kijk rond. Alles wat je tegenkomt kan inspiratie zijn om iets magisch te zien. Misschien hoor je wel een mooie melodie, misschien zie je een kabouter of een mooie kleur of... Kijk rond en vertel elkaar nadien welke magische dingen je zag.

Voelen - saai, wat nu?

Wat kan je doen als je je verveelt of alles even saai vindt? Laat de kinderen vertellen wat ze doen als ze niet weten wat doen. Leg nadien de link met het verhaal. Wat deed Misjoe? Kunnen wij dat ook?

Handen

Tekenen – waar denk je aan?

Laat de leerlingen vrij tekenen of gebruik de kleurplaat in de bijlage. Neem kleurpotloden en ga aan de slag. Indien je vrij gaat tekenen, stel dan eerst de vraag: Wat blijft je bij van het verhaal 'het magische doosje'?

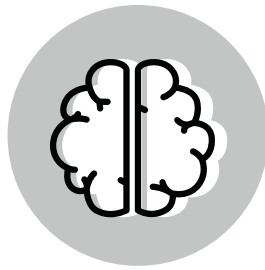
Knutselen – magische doos

Laat de leerlingen een schoendoos meebrengen naar school. Verzamel allerlei natuurmateriaal: blaadjes, eikeltjes, enz. Dit kan je ook samen met de leerlingen doen. Laat ze nu materiaal kiezen. Dit materiaal kunnen ze beschilderen. Zo kunnen de leerlingen hun doos vullen met magische voorwerpen. Zo maken ze hun eigen magisch doosje.

Dansen – feest!

Laat alle leerlingen door de klas (turnlokaal of speelplaats) wandelen. Ondertussen zet je muziek op. Je begeleidt de kinderen met deze tekst.

- Wandel door de ruimte met een open blik, dat wil zeggen je kijkt een beetje in het rond. (Alle leerlingen wandelen nu door elkaar. Als ze dit even gedaan hebben ga je verder.)
- Beweeg nu op de muziek terwijl je wandelt dat mag stoer of sierlijk of.... Alles is juist.
- Dan kan je de bewegingen die je maakt wat groter maken, ga maar overdrijven!
- Nadien mogen de leerlingen de bewegingen net heel klein maken.
- Vervolgens kan je een kleine fuif maken en samen dansen. De leerlingen hoeven niet meer te wandelen. Iedereen mag dansen op de muziek hoe hij of zij wenst.
- Vraag als afsluiter aan de leerlingen wat zij het fijnst vonden en wat helemaal niet bij deze opdracht. Alle antwoorden zijn altijd juist.

Hoofd

Vragen - over het verhaal ...

1. Wat vond Misjoe zo saai in haar kamer?
2. Welke dieren kwam het meisje allemaal tegen op haar zoektocht?
3. Wat deed Misjoe om alles minder saai te maken?
4. Wat deed jij in het sprookjeshuis, in Misjoe's kamer?
5. Als jij een draak was, welke kleur had je dan?

Denken - Ren je rot

Hier vind je 10 stellingen. Als je denkt dat het antwoord juist is ga dan rechts in de ruimte staan, als je denkt dat het antwoord fout is ga links staan. Je kan links en rechts een blad hangen met fout of juist op of een groen of rood blad.

1. Als je aan leuke dingen denkt word je blij.
2. Als je aan triestige dingen denkt word je triestig.
3. Als ik naar sommige liedjes luister, kom ik in een ander wereld.
4. De zon schijnt altijd.
5. Je eigen vreugde kan je delen met anderen.
6. Je vervelen is altijd lastig.
7. Draken bestaan.
8. In mijn fantasie kan alles.
9. Sprookjes eindigen steeds goed.
10. Als ik iets magisch zie, mag ik een wens doen.

Denken – navertellen

Vertel samen het verhaal na. Denk na over het begin, het midden en het einde. Je kan de delen van het verhaal op het bord verbeelden met tekeningen van de kinderen. Extra vraag voor na deze opdracht: Denk je dat je, net als Misjoe, iets van de wereld van het sprookjeshuis kan meenemen in jouw leven? Zo ja, wat zou dat dan zijn? Laat de leerlingen het vertellen aan elkaar. Veel plezier!

Bijlage 1

Sprookjeshuis HOERA!

Het Sprookjeshuisje staat hier al bijna 100 jaar. Vele vele jaren stond het huisje leeg. De boswachter voor wie het gebouwd werd wilde er wel wonen maar zijn vrouw niet. En zo bleef het huisje leeg.

Het voelde zich wel beschermd door de bomen die errond stonden. En met hun bladeren die over het dak streelden bij het minste zuchtje wind. De bomen beschermden het huisje als het zachtjes regende. En als de zon te hard scheen stond het zalig in de koele schaduw .

Maar van binnen bleef het huisje leeg en zo werd het binnenin een beetje eenzaam. Niet dat het er keihard moest van beginnen wenen of schreeuwen, maar het knaagde.

Het haardje werd nooit aangestoken, de vloeren nooit gepoetst, niemand zette de ramen ooit open.

De kabouters die onder het huisje woonden en af en toe de stoep veegden, hoorden het huis soms zachtjes kreunen. En ze besloten een bewoner te zoeken.

Ze maakten een bordje 'Bewoner gezocht!' Als er mensen langs kwamen probeerden ze naar binnen te kijken. De ramen waren zo stoffig dat ze niks zagen. De spinnenwebben hingen overal. De bladeren van de bomen stapelden zich op in de dakgoot. De kabouters wilden het huisje wel oppoetsen, maar de ramen waren te hoog en de dakgoot was onbereikbaar. De kabouters dachten diep na. En nadat er rimpels in hun voorhoofd waren verschenen zei de oudste kabouter: Ik weet het! We roepen de Westenwind. Als hij hard waait en genoeg regen meebrengt krijgt het huisje een poetsbeurt.

De oudste kabouter nam zijn ruitjeszakdoek uit zijn broekzak, haalde de knoop eruit en riep tegen de wolken: Westenwind, Westenwind waai eens flink en poets het huisje tot het blinkt!

En daar blies de Westenwind zijn grote wangzakken vol en blies en blies en blies. De wolken stortten hun hemelwater uit en de regen stroomde over het dak, langs de muren over de ramen. Het huisje werd schoongespoeld. De bladeren van de bomen kletsten over het dak. Het hele park wapperde en waaide. De storm keerde het grasveld proper, spoelde de paadjes schoon.

In de storm vloog een heksje op haar bezem, ze joelde en maakte pret! Wat was een storm een zalig feest, waarin je wild kon vliegen en zotte kuren uithalen. Hoeps, ondersteboven, achterstevoren en stuiteren op de wind. De Westenwind had haar gezien en maakte er een spelletje van, hij stuurde haar alle kanten op, en Heksemie had dolle pret. Maar daar blies de Westenwind een laatste flinke wind. En Heksemie floepte met haar bezem tegen de toren van het huisje. Ze tuimelde naar beneden en haar bezem viel patsboem op haar hoofd. Ze krabbelde recht en liep naar de voorkant van het huisje.

En daar zag ze het bordje hangen 'Bewoner gezocht'. Ze wreef het raampje droog en loerde naar binnen. Hey wat een leuk huisje! En het is leeg!, riep ze. Ze draaide de deurknop om. Het deurtje was op slot. Ze had vast ergens een toverspreuk gelezen om deurtjes open te doen... ze trommelde op haar kin, ze beet op haar lip en ze riep Klop klop deurtje lief, ik ben een heksje en geen dief.

Daar zwaaide het deurtje open. Ze stapte gezwind naar binnen, van kamertje naar kamertje!

Ja! Dit wordt mijn toverkeuken, dit wordt mijn hangmatkamer en hier komt mijn toverboekenkast!

Ze begon het huisje in te richten. Ze bracht al haar spulletjes van het grote sterrenbos over naar haar nieuwe huisje.

Het huisje zelf was even blij als Heksemie. Het rechtte de torenpsits, schudde de luikjes recht en klapperde even met de ramen.

Heksemie amuseerde zich, ze zocht mooie planten bij elkaar en ook enkele vleesetende om de vliegen en de muggen op te eten. Ze bracht haar harigste spinnen mee. Hing haar vleermuis in de schoorsteen. En wreef Kattenpoes haar pootjes in met boter zodat ze zich snel zou thuis voelen.

Het huisje had de tijd van haar leven. Het vond het zalig als Heksemie het haardje aanstak. Of als de geur van eikeltjeskoffie en versgebakken pannenkoekjes de kamertjes vulden.

Heksemie had ook de tijd van haar leven. Ze toverde en hokuspokuste dat het een lieve lust was!

Alleen zoals jullie al zeker weten, heksjes houden van rommel. En alles wat Heksemie gebruikte en niet meer nodig had, gooide ze uit de vensters en de deur. Alle rommel en vuilnis stapelde zich op rond het huisje. De muizen en de ratten vierden feestjes op de hopen tegen de gevel. Stilaan geraakte het huisje bedolven onder Heksemie's rommel. Het huisje voelde zich nu van binnen wel gezellig maar van buiten was het beschaamd. Het zag er niet uit!

Het huisje begon weer te kreunen, zachtjes vooral als Heksemie sliep of rondvloog buiten op haar bezempje. De kabouters hoorden het. Moesten ze de Westenwind weer laten komen? Maar dan zou al de rommel in het hele park en bos verspreid geraken en spullen in de beken waaien.

Dus dachten de kabouters weer diep na tot hun voorhoofd weer een rimpel bij had. En de oudste kabouter zei: De boswachter moet komen. En ze staken een uitnodiging in zijn brievenbus. Beste Boswachter, kom je bij mij een kopje koffie drinken? Getekend Heksemie.

De Boswachter vond het een prima idee, en hij was zeker ook nieuwsgierig.

Hij klopte aan op het deurtje en Heksemie lag net te soezen in haar hangmat. Ze riep alvast, kom maar binnen. Maar de boswachter geraakte door de rommel niet door de voordeur. Hij sakkerde een beetje maar met zijn grote laarzen stapte hij er toch overheen. Heksemie nodigde hem uit voor een eikeltjeskoffie in haar toverkeuken.

Ze veegde een stukje van de tafel schoon met haar mouw, zodat alle rommel naast de tafel viel.

Beste Heksemie, het is wel supergezellig bij jou, maar het zou toch makkelijker zijn als je wat opruimde en een vuilnisbak gebruikte. Heksemie werd eerst rood tot achter haar oren. Mompelde wat toverspreuken zodat de rommel in de vuilbak vloog, de boeken weer netjes in de kast stonden. Alle toverspulletjes netjes in potjes, kastjes en laatjes verdwenen. Toen liet ze haar bezem de kamer vegen.

De boswachter keek zijn ogen uit, hij vond het fantastisch!

De koffieklets werd zo gezellig en ze vertelden elkaar verhalen. De boswachter alle verhalen van de natuur en Heksemie alle verhalen van Magie.

Het huisje liet een diepe zucht en viel die avond tevreden en met een glimlach op haar gevel in slaap.

Bijlage 2

Eindtermen en SDG's

1ste en 2de leerjaar WO

Algemene vaardigheden en attitudes		Een houding van zorg en respect voor de natuur.
Levende natuur	Dieren	Veel voorkomende dieren uit hun omgeving herkennen en benoemen
Levende natuur	Ecosystemen	Uit minstens twee verschillende biotopen uit hun omgeving enkele veel voorkomende organismen (planten, dieren, zwammen) opnoemen.
Niet-levende natuur	Klimaat	Met voorbeelden illustreren dat het weer invloed heeft op het gedrag van de mens (aangepaste kledij ...).

1ste en 2de leerjaar Mens en maatschappij

Ik en de anderen	Zelfbewustzijn en weerbaarheid	In concrete situaties voldoende zelfvertrouwen tonen, gebaseerd op kennis van het eigen kunnen.
Ik en de anderen	Empathie en zorg voor elkaar	Tonen dat ze kunnen omgaan met uitgestelde aandacht.
Ik en de anderen	Empathie en zorg voor elkaar	Tonen in hun omgang met anderen respect en waardering.
Ik en de anderen	Empathie en zorg voor elkaar	Tonen in de dagelijkse omgang dat ze solidariteit en zorg opbrengen voor iemand anders.
Ik en de samenleving	Arbeid, vrije tijd en studiekeuze	Waardering uitdrukken en respect tonen voor het werk van mensen uit hun omgeving.
Ik en de anderen	Zelfbewustzijn en weerbaarheid	In een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uitdrukken.

1ste en 2de leerjaar muzische vorming drama en attitudes

drama		genieten van een gevarieerd aanbod van voor hen bestemde culturele activiteiten
drama		geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling, schriftelijk, beeldend of dramatisch
drama		ervaringen, gevoelens, ideeën, fantasieën uiten in spel.
attitudes		blijvend nieuwe dingen uit hun omgeving ontdekken.
attitudes		zonder vooroordelen naar kunst kijken en luisteren.
attitudes		vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen.

Insteek via SDG

SDG 11. Duurzame steden en gemeenschappen

Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

11.6 Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer

11.7 Tegen 2030 universele toegang voorzien tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, in het bijzonder voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap

SDG 4. Kwaliteitsonderwijs

Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen

4. 7. Er tegen 2030 voor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om duurzame ontwikkeling te bevorderen, onder andere via vorming omtrent duurzame ontwikkeling en duurzame levenswijzen, mensenrechten, gendergelijkheid, de bevordering van een cultuur van vrede en geweldloosheid, wereldburgerschap en de waardering van culturele diversiteit en van de bijdrage van de cultuur tot de duurzame ontwikkeling